

Сторож В.В.

*к.пед.н., ст. викладач кафедри психіатрії, наркології та психології
Одеського національного медичного університету
Україна, м. Одеса
Іванова А.М.*

*магістр кафедри психіатрії, наркології та психології
Одеського національного медичного університету
Україна, м. Одеса*

ДОСЛІДЖЕННЯ КРЕАТИВНОСТІ У НАУКОВІЙ ПІДГОТОВЦІ МАГІСТРІВ-ПСИХОЛОГІВ

Креативність є одним з найбільш привабливих і в той же час одним з найбільш складних об'єктів психологічних досліджень. Дані складності обумовлені недостатньою точністю дефініцій і дискусійністю деяких методологічних підстав, на яких будуються дослідження.

Представники гуманістичного, факторного і структурно-системного підходів (А. Маслоу, С. Медник, Е. П. Торренс та ін.) розглядають креативність як сукупність здібностей, інтелектуальної активності, мотивації, цінностей і особистісних рис. Вони пропонують вивчати креативність не просто як комплекс здібностей, а як складний феномен, що знаходить своє відображення в різних сферах психіки. У свою чергу, це вимагає застосування методів, що дозволяють провести як кількісну оцінку вираженості різних видів креативності, так і їх змістовний опис (якісний аспект дослідження креативності) [2].

Дидактичний супровід даної підготовки полягає в реалізації таких форм, технологій і методів навчання, які дозволяють найкращим чином освоїти дослідницьку методологію. Програма підготовки психологів-магістрантів передбачає освоєння ними ряду дисциплін, спрямованих на оволодіння методологією комплексних досліджень складних психічних феноменів, одним з яких є креативність.

Навчальним планом магістратури передбачено поєднання лекційної і практичної форм навчання, однак основний обсяг навчального навантаження

відводиться на практичні заняття, велика частина яких проводиться з застосуванням активних та інтерактивних технологій і методів.

В рамках теоретичної підготовки використовуються нетрадиційні види лекцій: проблемна лекція, лекція-дискусія, лекція з розбором конкретних ситуацій. Проблемна лекція передбачає спільний пошук відповідей на такі питання, які раніше не ставилися, або такі, які містять в собі проблему, яка не має готової, стереотипної схеми рішення. Подача окремих блоків лекційного матеріалу чергується з постановкою проблемних питань [3].

Лекція-дискусія і лекція з розбором конкретних ситуацій припускають вільний обмін думками або розбір конкретних випадків і ситуацій, пов'язаних з проведенням досліджень в інтервалах між логічними розділами, що подавалася [1]. Результатом стає резюмування основних ідей того чи іншого інформаційного розділу.

У практичній підготовці магістрантів-дослідників використовуються такі методи і технології, як прес-конференція, мозковий штурм, ділові ігри, кейс-метод [1]. В рамках прес-конференції магістранти вирішують ряд методологічних проблем, пов'язаних з дослідженням креативності. Вони розподіляються на три підгрупи, при цьому одна група виступає в ролі журналістів, дві інших в ролі наукових діячів, представників кількісного і якісного підходів до дослідження креативності. «Журналісти» задають питання щодо використання тих чи інших методів, «наукові діячі» відповідають на них. Викладач виступає в ролі експерта-організатора прес-конференції. Він керує її ходом, резюмує основні положення і висновки. По завершенню прес-конференції організовується робота в мікрогрупах із застосуванням елементів мозкового штурму.

Одним з найбільш ефективних методів навчання магістрантів є ділові ігри, що дозволяють інтенсифікувати інтелектуальну діяльність учнів в умовах групової взаємодії і наблизити навчальний процес до умов майбутньої професійної діяльності.

В рамках курсу «Педагогіка вищої школи» проводиться ділова гра «Діалог наукових шкіл». Магістранти діляться на кілька підгруп, кожна з яких

приміряє на себе роль певної наукової психологічної школи, і уявляють себе учасниками міжнародного наукового симпозіуму з проблем дослідження креативності. В ході гри заслуховуються заздалегідь підготовлені доповіді, відбувається обмін думками і виробляється спільна резолюція, в якій виділяються пріоритетні напрямки, методи та методики дослідження креативності. В даній діяльності магістранти, крім навичок дослідницької роботи, набувають вміння слухати один одного, приймати точку зору опонента, що сприяє розвитку їх міжособистісної толерантності. Під час деяких практичних занять, в якості додаткового методичного супроводу, використовується кейс-метод, що дозволяє проаналізувати окремі проблемні ситуації дослідницької діяльності (відмова випробуваного від тестування, запит на публічне оголошення результатів, перевищення ліміту часу на виконання тестових завдань і т. п.). Реалізація вищеописаних методів і технологій дозволяє поліпшити якість наукової підготовки магістрантів-психологів. Контрольною точкою реалізації даного підходу є виконання підсумкових робіт, а також написання і захист магістрантами звітів по науково-дослідній роботі. З даних робіт і звітів можна побачити, що магістранти в повній мірі опановують методикою комплексних досліджень креативності, навичками порівняння різних психологічних підходів і концепцій, а також умінням критично оцінювати стан сучасної емпіричної психології.

ЛІТЕРАТУРА

1. Вербицкий А. А. Активное обучение в высшей школе: контекстный подход. – М.: Высшая школа, 2001. – 207 с.
2. Дружинин В. Н. Психология общих способностей. – СПб.: Питер, 2002. – 368 с.
3. Сисиєва С.О., Поясок Т.Б. Психологія та педагогіка: підручник для студентів вищих навчальних закладів непедагогічного профілю традиційної та дистанційної форм навчання. С.О. Сисоєва, Т.Б. Поясок. - К.: Міленіум, 2005. - 520 с.